

разположенъ градътъ Кастория (древниятъ Celetrum, по-късно Diocletianopolis, визант. и новогръц. *Kastoria* (български Костуръ). Напоивайки широка красива долина, Бистрица при Берея (бълг. Беръ) се изтича въ крайморската равнина изъ единъ тѣсенъ проломъ, надъ който отъ дѣсна страна се надвесватъ предпланинитѣ на Олимпъ.

3. Басейнъ на Адриатическо море.

Срѣдъ планинскитѣ възвишености на Западна Македония, на еднакво разстояние отъ дветѣ морета лежатъ прекраснитѣ езера Охридско и Прѣспанско, раздѣлени едно отъ друго чрезъ високи планини (вододѣлтѣ е при прохода, високъ около 900 метра надъ равнището на Охридското езеро). Излишъкътъ отъ водитѣ си тѣ изливатъ въ Адриатическо море.

Прѣспанското езеро (около 845 метра) въ сжщностъ се състои отъ две езера, раздѣлени чрезъ една тѣсна, плоска коса. Понеже нито едно отъ тѣхъ нѣма оттокъ на земната поврхностъ, тѣхното равнище се мѣнява споредъ промѣнитѣ, които ставатъ въ подземнитѣ водоизтичания и нерѣдко тия две езера се съединяватъ въ продължение на нѣколко години въ едно езеро. За плаване се употребяватъ (мопохѣла бълг. *чунѣ*) дълги, тѣсни, неустойчиви лодки, издълбани отъ стволоветѣ на дърветата. Градътъ Прѣспа вече не съществува; съ това име се нарича цѣлата езерна долина, която е необикновено плодородна и гжсто населена; различаватъ горна и долна Прѣспа. По-голѣмото северно езеро, по български *Прѣспанско* или *Голѣмо-езеро*, е кръгло и украсено съ два скалисти острова, *Градъ* съ древно-български развалини и *Малѣкъ градъ*. При западния брѣгъ посочватъ мѣстото, дето водата ужъ се изтича подъ Галичица въ Охридското езеро; казватъ, че ако тоя каналъ се задрѣсти, цѣлата прѣспанска долина ще бѣде залѣна⁸⁶. Понадолу е разположено южното езеро, *Малко-езеро* или *Вентрокъ*, въ чиято северна разширена частъ лежатъ островчетата *Ахилъ* и *Видринецъ*. На югъ то все се стѣснява до толкова, че между гориститѣ брѣгове прилича на рѣка. Въ крайния жгълъ на тоя заливъ се издига една стрѣмна планина съ два върха, подъ която минава подземенъ каналъ. Отвждъ планината при село *Трънъ* изъ една пещера изтича пълноводенъ потокъ, който се влива въ *Дѣволъ*. Оттукъ на половина часъ разстояние на изтокъ по цѣлата планина чакъ до политѣ ѝ преминава отвесна тъмна пукнатина, сега съвсемъ суха, чиято ширина едва достига седемъ крачки. По албански тя се нарича шпилъ-е-уйкутъ (вълчи проломъ). Вѣроятно, когато равнището на езерото било по-високо, тукъ било изтичането му въ *Дѣволъ*⁸⁷.

Изворитѣ на *Дѣволъ* се намиратъ въ една почти непозната мѣстностъ, на източния склонъ на Пиндъ. Отначало той тече на северъ по една плодородна равнина и, усиленъ отъ водитѣ на Прѣспанското езеро, се промѣква презъ тѣсния Зангонски проходъ между разклоненията на Шаръ и Пиндъ. По-нататъкъ той завива на западъ и напоива украсената съ езера Корчанска котловина (бълг. Корчанско поле), която се простира 4 мили надлъжъ и 2 наширъ и е населена съ българи, албанци и куцовласи. Тамъ *Дѣволъ* протича презъ обиколеното съ мочурливи ливади езеро *Свирино* (или *Совяни*) и презъ езерото *Малики*, което въ сжщностъ представя блатиста рѣка. При единъ потокъ, който се влива въ *Малики*, лежи градътъ *Корча* или *Гьорджа* (гръцки *Κορυτζά*); на западъ оттамъ по височинитѣ се съзиратъ развалини отъ ромънското пазарище Москополисъ. Въ срѣднитѣ вѣкове горната долина на *Дѣволъ*, до Зангонския проходъ се именувала *Малкиятъ Дѣволъ*, а Корчанската котловина — *Голѣмиятъ Дѣволъ*⁸⁸.